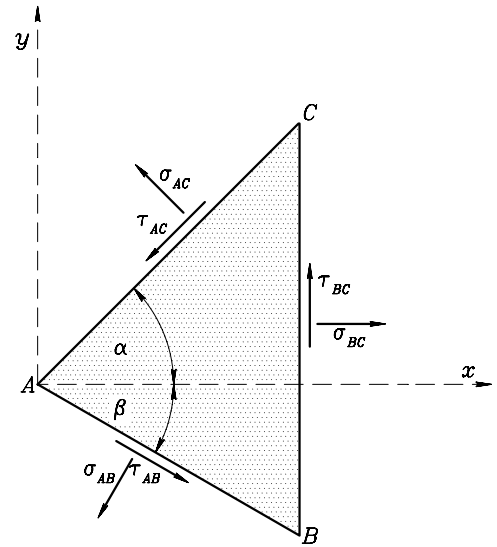

Pisni izpit iz MEHANIKE TRDNIH TELES (skupina A)

3. februar 2005

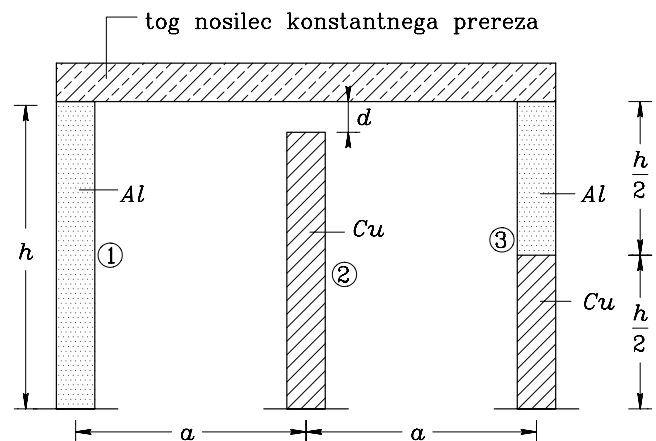
1. Iz stene, konstantne debeline, v kateri vlada homogeno ravninsko napetostno stanje (RNS), izrežemo majhen trikotnik ABC . Poznamo napetosti σ_{AB} , τ_{AC} in τ_{BC} . Izračunaj manjkajoče napetosti τ_{AB} , σ_{AC} in σ_{BC} in komponente tenzorja deformacij v KKS. Izračunaj tudi spremembo ploščine ΔS trikotnika ABC . Lastno težo stene zanemari.

Podatki: $\alpha = 45^\circ$, $\beta = 30^\circ$, $\sigma_{AB} = 1 \text{ MPa}$, $\tau_{AC} = 1 \text{ MPa}$, $\tau_{BC} = 1 \text{ MPa}$, $E = 200\,000 \text{ MPa}$, $\nu = 0.3$.

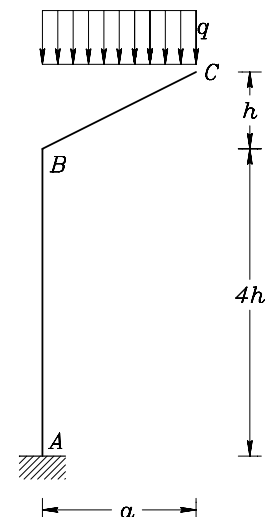
2. Homogen tog nosilec teže G položimo na tri stebre enakega prečnega prereza A_x , kot kaže slika. Steber 1 je iz aluminija, steber 2 iz bakra, steber 3 pa iz aluminija in bakra. Izračunaj napetosti v stebrih po deformaciji in skrček desnega stebra.

Podatki: $G = 800 \text{ kN}$, $A_x = 100 \text{ cm}^2$, $E_{Al} = 72\,000 \text{ MPa}$, $\nu_{Al} = 0.34$, $E_{Cu} = 115\,000 \text{ MPa}$, $\nu_{Cu} = 0.34$, $a = 3 \text{ m}$, $h = 4 \text{ m}$, $d = 0.1 \text{ cm}$.

3. Ravninski okvir na sliki je obtežen z enakomerno zvezno obtežbo q . Z metodo upogibnice ali uporabo tabel **obvezno določi notranje sile, nariši diagrame notranjih sil** in določi pomik točke C .

Podatki: $q = 2 \frac{\text{kN}}{\text{m}}$, $a = 1 \text{ m}$, $h = 0.5 \text{ m}$, $A_x = 200 \text{ cm}^2$, $I_y = 5000 \text{ cm}^4$, $E = 2 \cdot 10^4 \frac{\text{kN}}{\text{cm}^2}$.

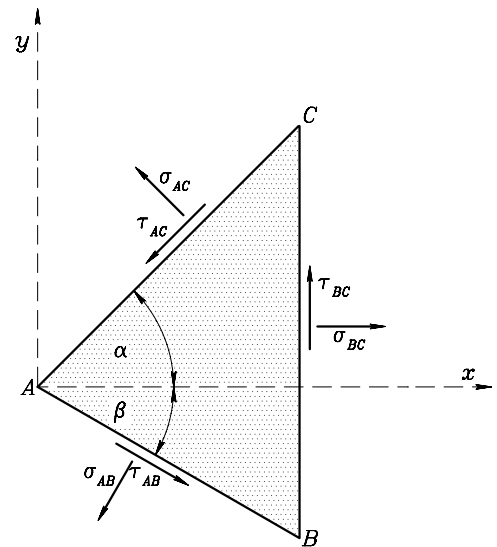

Pisni izpit iz MEHANIKE TRDNIH TELES (skupina B)

3. februar 2005

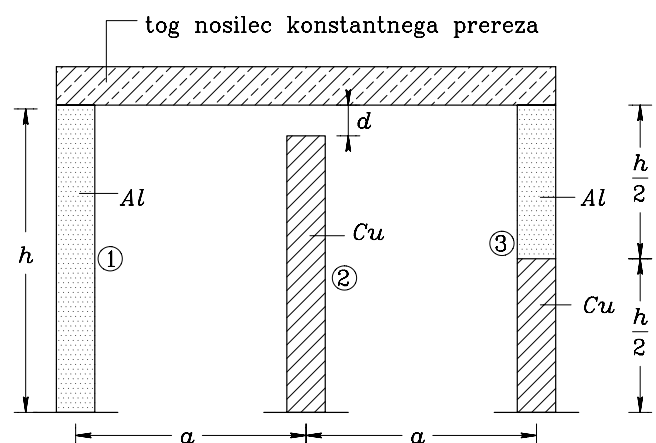
1. Iz stene, konstantne debeline, v kateri vlada homogeno ravninsko napetostno stanje (RNS), izrežemo majhen trikotnik ABC . Poznamo napetosti τ_{AB} , σ_{AC} in τ_{BC} . Izračunaj manjkajoče napetosti σ_{AB} , τ_{AC} in σ_{BC} in komponente tenzorja deformacij v KKS. Izračunaj tudi spremembo ploščine ΔS trikotnika ABC . Lastno težo stene zanemari.

Podatki: $\alpha = 45^\circ$, $\beta = 30^\circ$, $\tau_{AB} = 1 \text{ MPa}$, $\sigma_{AC} = 1 \text{ MPa}$, $\tau_{BC} = 1 \text{ MPa}$, $E = 200\,000 \text{ MPa}$, $\nu = 0.3$.

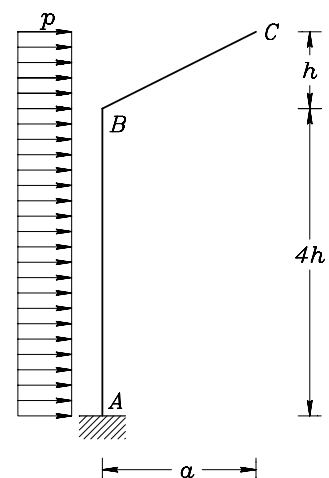
2. Homogen tog nosilec teže G položimo na tri stebre enakega prečnega prereza A_x , kot kaže slika. Steber 1 je iz aluminija, steber 2 iz bakra, steber 3 pa iz aluminija in bakra. Izračunaj napetosti v stebrih po deformaciji in skrček desnega stebra.

Podatki: $G = 800 \text{ kN}$, $A_x = 100 \text{ cm}^2$, $E_{Al} = 72\,000 \text{ MPa}$, $\nu_{Al} = 0.34$, $E_{Cu} = 115\,000 \text{ MPa}$, $\nu_{Cu} = 0.34$, $a = 3 \text{ m}$, $h = 4 \text{ m}$, $d = 0.1 \text{ cm}$.

3. Ravninski okvir na sliki je obtežen z enakomerno zvezno obtežbo p . Z metodo upogibnice ali uporabo tabel **obvezno določi notranje sile, nariši diagrame notranjih sil** in določi pomik točke C .

Podatki: $p = 2 \frac{\text{kN}}{\text{m}}$, $a = 1 \text{ m}$, $h = 0.5 \text{ m}$, $A_x = 200 \text{ cm}^2$, $I_y = 5000 \text{ cm}^4$, $E = 2 \cdot 10^4 \frac{\text{kN}}{\text{cm}^2}$.

Pisni izpit iz MEHANIKE TRDNIH TELES (skupina A) namigi

3. februar 2005

1. Pri ravninskem napetostnem stanju v našem so od nič različne samo tri komponente tenzorja napetosti tj. σ_{xx} , σ_{xy} in σ_{yy} . Na razpolago imamo pa tudi tri podatke τ_{AC} , σ_{AB} in τ_{BC} . Po vseh robovih napišemo ustrezne transformacijske enačbe

$$\sigma_{\alpha\beta} = \sum_{ij} \sigma_{ij} e_{\alpha i} e_{\beta j}.$$

rob AB: $\sigma_{AB} = \sigma_{\alpha\alpha} = \sigma_{xx} e_{\alpha x}^2 + 2\sigma_{xy} e_{\alpha x} e_{\alpha y} + \sigma_{yy} e_{\alpha y}^2,$

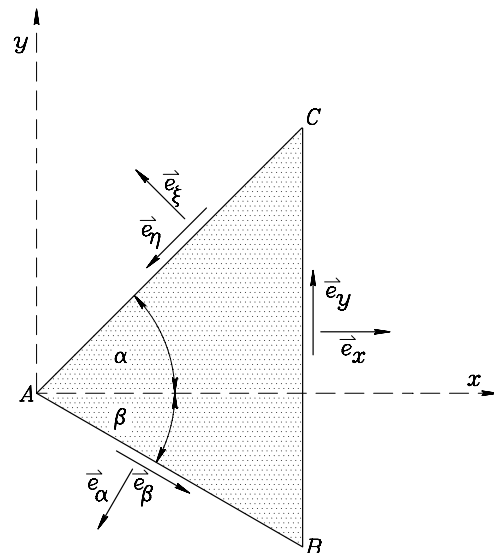
rob AC: $\tau_{AC} = \sigma_{\xi\eta} = \sigma_{xx} e_{\xi x} e_{\eta x} + \sigma_{xy} e_{\xi x} e_{\eta y} + \sigma_{xy} e_{\xi y} e_{\eta x} + \sigma_{yy} e_{\xi y} e_{\eta y},$

rob BC: $\tau_{BC} = \sigma_{xy}.$

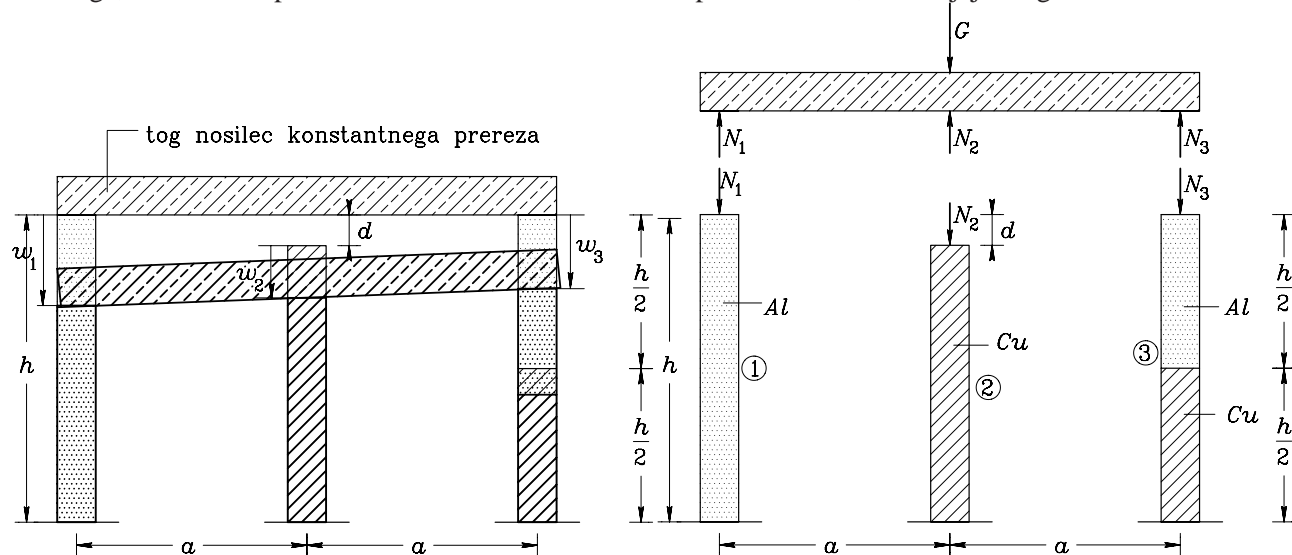
Iz gornjih treh enačb izračunamo tri neznane napetosti σ_{xx} , σ_{xy} in σ_{yy} . Komponente tenzorja deformacij dobimo iz konstitucijskih enačb

$$\varepsilon_{ij} = \frac{(1+\nu)}{E} \sigma_{ij} - \frac{\nu}{E} I_1^{\sigma} \delta_{ij}.$$

Spremembo ploščine lahko določimo na dva načina. Označimo s S ploščino trikotnika ABC . Lahko izračunamo novo ploščino S' in spremembo ΔS dobimo po enačbi $\Delta S = S' - S$. Lahko pa najprej izračunamo specifično spremembo ploščine $\frac{\Delta S}{S}$. To podaja izraz $\varepsilon_{xx} + \varepsilon_{yy}$. Torej ΔS izračunamo enostavneje po enačbi $\Delta S = (\varepsilon_{xx} + \varepsilon_{yy}) S$.

2. Premislamo, kako se konstrukcija deformira. Ker je desni stebler nekoliko bolj tog od levega se bo greda premaknila navzdol in zasukala kot prikazuje slika. Z odebeljeno črto na levi sliki je prikazana deformirana lega, s tanko črto pa nedeformirana. Na desni sliki so prikazane sile, ki delujejo na gredo in stebre.

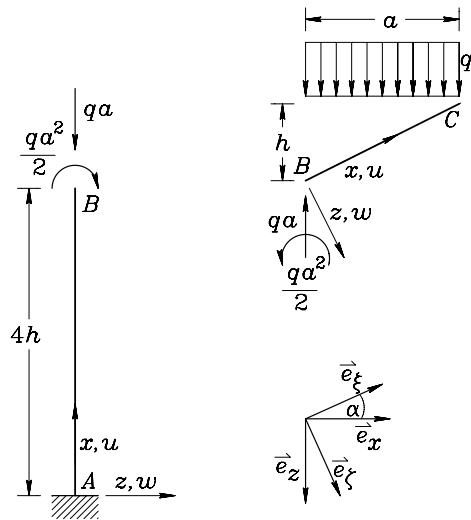
Napišemo 2 ravnotežni enačbi za gredo in 3 enačbe, ki povezujejo osne sile s skrčki stebrov. Skrček desnega stebra dobimo npr. z enačbo $w_3 = w_3^{Al} + w_3^{Cu} = \frac{N_3 \frac{h}{2}}{E_{Al} A x} + \frac{N_3 \frac{h}{2}}{E_{Cu} A x}$. Upoštevamo da je greda toga, zato lahko pomike w_1 , w_2 in w_3 povežemo z enačbo (glej levo sliko)

$$w_2 + d = \frac{w_1 + w_3}{2}.$$

Iz 6 enačb izračunamo neznane sile N_1 , N_2 in N_3 ter pomike w_1 , w_2 in w_3 .

3. Konstrukcija (konzola) je statično določena, zato lahko notranje sile določimo z znanjem statike. Mi bomo posvetili več pozornosti določitvi pomika točke C . Tu lahko postopamo na več načinov. Opišimo osnovni način reševanja.

Konstrukcijo razrežemo kot prikazuje spodnja slika na nosilca AB in BC . Vplive odstranjenih delov nadomestimo s silami. V vsakem nosilcu uvedemo lokalna koordinatna sistema x, z .

Pomik in zasuk prostega krajišča B konzole AB lahko določimo direktno z uporabo tabel.

Pomike nosilca BC določimo po sledečem postopku: Najprej določimo diagrame notranjih sil N_x in M_y . Potem integriramo diferencialni enačbi $w'' = \frac{-M_y}{EI_y}$ in $u' = \frac{N_x}{EA_x}$. Integracijske konstante določimo tako, da izenačimo pomike in zasuke nosilcev AB in BC v točki B . Konkretno (glej sliko)

$$\begin{aligned}\vec{u}_1(B) &= -u_1(B)\vec{e}_z + w_1(B)\vec{e}_x = \vec{u}_2(B) = u_2(B)\vec{e}_\xi + w_2(B)\vec{e}_\zeta, \\ \vec{\omega}_1(B) &= \omega_{1y}(B)\vec{e}_y = \vec{\omega}_2(B) = \omega_{2y}(B)\vec{e}_y.\end{aligned}$$

Vektorja $\vec{e}_\xi$ in $\vec{e}_\zeta$ izrazimo z vektorjema $\vec{e}_x$ in $\vec{e}_z$. Dobimo $\vec{e}_\xi = \cos \alpha \vec{e}_x - \sin \alpha \vec{e}_z$ in $\vec{e}_\zeta = \sin \alpha \vec{e}_x + \cos \alpha \vec{e}_z$. Te izraze upoštevamo v gornjih enačbah in tako dobimo zvezo med $u_1(B)$ in $w_1(B)$ ter $u_2(B)$ in $w_2(B)$. Ko poznamo integracijske konstante, poznamo pomik v vsaki točki nosilca BC in s tem tudi pomik v točki C . Tega potem dobimo iz enačbe $\vec{u}(C) = u_2(C)\vec{e}_\xi + w_2(C)\vec{e}_\zeta$.

Pisni izpit iz MEHANIKE TRDNIH TELES (skupina A) rešitve
3. februar 2005

1. Napetosti so: $\sigma_{BC} = 1.6340 \text{ MPa}$, $\sigma_{AC} = -0.366 \text{ MPa}$, $\tau_{AB} = -1.366 \text{ MPa}$,
 $\sigma_{xx} = 1.6340 \text{ MPa}$, $\sigma_{xy} = 1 \text{ MPa}$, $\sigma_{yy} = -0.366 \text{ MPa}$.
 $\Delta S = 4.4378 \cdot 10^{-6} S$, kjer je S ploščina trikotnika ABC .

2. Osne sile v stebrih so: $N_1 = 315.41 \text{ kN}$, $N_2 = 169.18 \text{ kN}$ in $N_3 = 315.41 \text{ kN}$.
Skrčki stebrov so: $w_1 = 0.175 \text{ cm}$, $w_3 = 0.142 \text{ cm}$, $w_2 = \frac{w_1 + w_3}{2} - d$.

3. Pomik točke C znaša $\vec{u}(C) = 0.0978 \text{ cm} \vec{e}_x + 0.0523 \text{ cm} \vec{e}_z$.